

КОНВЕНЦИЈА
ИЗМЕЂУ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ФЕДЕРАТИВНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И
КРАЉЕВИНЕ НОРВЕШКЕ О СОЦИЈАЛНОМ ОСИГУРАЊУ

Влада Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Влада Краљевине Норвешке, у жељи да регулишу и унапреде односе између двеју држава у области социјалног осигурања, сагласиле су се о следећем

Део I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Ова конвенција односи се на Социјалистичку Федеративну Републику Југославију и Краљевину Норвешку, укључујући Svalbard, Jan Mayen, норвешке додатне територије и онај део континенталног подручја који је под норвешким суверенитетом.

У овој конвенцији:

а) под "Југославијом" подразумева се територија Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а под "Норвешком" - Краљевина Норвешка, изузев Svalbarda, Jan Mayena, норвешке додатне територије и оног дела континенталног подручја који је под норвешким суверенитетом;

б) под "земљом" подразумева се Југославија, односно Норвешка у смислу тачке а) овог става;

ц) под "законодавством" подразумевају се закони и прописи наведени у члану 2 ове конвенције;

д) као "надлежне власти" сматрају се у Југославији Савезни комитет за рад и запошљавање, а у Норвешкој - Министарство за социјалне послове, а за помоћ незапосленима - Министарство за рад и комуналне послове;

е) под "пензијом преживелом брачном другу" подразумева се, кад се тиче Норвешке, прелазна помоћ и помоћ преживелом супругу, односно супрузи;

ф) под "дететом" подразумева се дете по дефиницији оног законодавства које се примењује и које би по том законодавству било сматрано као дете дотичног лица или као члан породице истог лица;

г) под "додатним давањима" уз пензију по југословенском законодавству о пензијском осигурању подразумевају се заштитни додатак, накнада за туђу помоћ и негу, накнада за телесно оштећење и накнада за опоравак пензионера, а под "додатним давањима" уз пензију по норвешком законодавству о народном осигурању подразумевају се додатак за издржавање, основна помоћ и друге накнаде, помоћ за стицање образовања, као и давања по Закону о посебним додацима уз давања из народног осигурања и по Закону о компензационом додатку уз давања из народног осигурања.

Члан 2

Одредбе ове конвенције примењују се на следеће законодавство:

а) у Норвешкој на:

- 1) Закон о народном осигурању од 17. јуна 1966. године,
- 2) Закон о посебним додацима уз давања из народног осигурања од 19. јуна 1969. године;
- 3) Закон о компензационом додатку уз давања из народног осигурања од 19. децембра 1969. године, и
- 4) Закон о додатку на децу од 24. октобра 1946. године;

б) у Југославији на законодавство о:

- 1) обавезном здравственом осигурању радника, обухватајући и давања за случај материнства;
- 2) обавезном пензијском и инвалидском осигурању радника, обухватајући и породичне пензије;
- 3) додатку на децу;
- 4) правима радника за време привремене незапослености.

Конвенција ће, такође, бити примењена на све законе и прописе који мењају или допуњују законодавство поменуто у ставу 1 овог члана.

Конвенција ће се примењивати и на:

а) законе и прописе који уведу нову грану социјалног осигурања када се стране уговорнице сложе о томе;

б) законе и прописе који проширују постојећа осигурања обухватајући нове категорије лица, уколико дотична страна уговорница, у року од шест месеци од дана објављивања таквих закона или прописа, не обавести другу страну да се Конвенција неће примењивати.

Члан 3

Југословенски држављани у Норвешкој и норвешки држављани у Југославији обухваћени су норвешким, односно југословенским законодавством наведеним у члану 2 ове конвенције и изједначени су са држављанима дотичне земље у односу на права и дужности, уколико то није друкчије одређено овом конвенцијом.

Члан 4

Од одредбе члана 3 ове конвенције изузимају се следећи случајеви:

а) радник који је настањен у једној од две земље и запослен у предузећу чије је седиште регистровано у истој земљи, али који је упућен од стране тог предузећа на рад у другу земљу, остаје и даље обухваћен законодавством првопоменуте земље као да је тамо запослен и то у току првих 12 месеци боравка у другој земљи. Уколико рад у другој земљи траје дуже, такав радник може и даље да буде обухваћен поменутиим законодавством уколико надлежни орган у другој земљи, или лице које тај орган овласти, да своју сагласност;

б) у железничком и друмском саобраћају путујуће особље које ради у обе земље обухваћено је законодавством оне земље у којој је регистровано седиште предузећа. Ако је такво лице настањено у другој земљи, биће обухваћено законодавством те земље;

ц) летачко особље у предузећима ваздушног саобраћаја са делатношћу у обе земље обухваћено је законодавством оне земље у којој је регистровано седиште предузећа, уколико такво лице нема држављанство друге земље и није настањено у њој. Остало

особље у таквом предузећу обухваћено је законодавством у оној земљи у којој је регистровано седиште предузећа, уколико је такво особље послато на привремени рад у другу земљу.

Одредба тачке а) става 1 овог члана примењиваће се на све запослене, без обзира на држављанство. Та одредба примењиваће се и на брачног друга и децу који прате запослено лице у другу земљу - уколико се они не издржавају сопственим радом.

Члан 5

Особље при дипломатским и конзуларним представништвима, као и лица запослена у личној служби код тог особља, обухваћени су законодавством оне земље којој припада представништво - уколико је дотично лице држављанин те земље. То законодавство ће се примењивати и на брачног друга и децу, уколико они нису држављани земље у коју су дошли или се не издржавају сопственим радом.

Одредба става 1 овог члана не важи за почасне конзуле и за лица која су плаћена од стране почасног конзула.

Члан 6

За посаду брода који плови под заставом једне од страна уговорница важи законодавство те стране уговорнице. Уколико један брод за време боравка у другој земљи најми раднике за утовар, истовар, оправку или стражарење на броду, ти радници биће обухваћени законодавством земље у којој се налази лука.

За запослене на норвешком делу континенталног подручја и на платформама за тражење и вађење нафте важи норвешко законодавство, с тим што ће се аналогно примењивати одредбе члана 4 став 1 тачка а) ове конвенције. Исто важи и за лица која бораве на Свалбарду, Јан Мауени или на норвешким додатним територијама.

Члан 7

Надлежне власти у обе земље могу да уговоре друга изузећа од одредбе члана 3 ове конвенције. Оне могу да уговоре и да изузећа поменута у чл. 4, 5 и 6 ове конвенције неће важити у посебним случајевима.

Део II

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Глава 1

Болест, трудноћа и порођај

Члан 8

Држављани једне земље који су настањени или запослени у другој земљи имају иста права на давања у случају болести, трудноће и порођаја као и држављани те земље.

Одредба става 1 овог члана важи и за права на давања за време боравка ван земље у којој је дотично лице осигурано.

Глава 2

Повреде на раду и професионалне болести

Члан 9

Давања за случај повреде на раду и професионалне болести у једној од двеју земаља, укључујући и повишења и додатке, пружају се држављанима друге земље без обзира на евентуалне ограничавајуће одредбе за стране држављане и без обзира у којој је од земаља дотично лице настањено.

Члан 10

Приликом одлучивања о праву на давања у случају повреде на раду и професионалне болести на основу законодавства једне земље, као и при одређивању процента инвалидности, узимају се у обзир и претходне повреде на раду и професионалне болести које су обухваћене законодавством друге земље.

Уколико се професионална болест појави након што је оболели био запослен у обе земље на раду који може да проузрокује исту болест, давање ће пружити институција социјалног осигурања у оној земљи у којој је таква делатност последњи пут обављана.

Уколико је професионална болест условила давања из социјалног осигурања у једној земљи, то осигурање треба да покрије и погоршање до кога дође у другој земљи, уколико до погоршања није дошло на таквом раду у последње поменутој земљи који може да изазове такву болест.

Глава 3

Старосна, инвалидска и породична пензија

Члан 11

Примена норвешког законодавства

Југословенски држављани имају право на старосну, инвалидску и породичну пензију (и додатна давања) на основу норвешког Закона о народном осигурању, под истим условима као и норвешки држављани, али ипак уз условљавање ст. 3 и 4 овог члана.

Југословенски држављани су изједначени са норвешким држављанима у праву да им се урачуна као време осигурања по Закону о народном осигурању време пре ступања на снагу поменутог закона.

За југословенске држављане додатна пензија се израчунава у складу са прописима о надкомпензацији за осигуранике који нису норвешки држављани или иностране избеглице.

Пензија која је призната на основу горњих одредаба не може се укинути или смањити само зато што је осигураник настањен у Југославији.

Старосна пензија се признаје и у случају када је дотично лице настањено у Југославији у моменту испуњена старосне границе.

На право на породичну пензију не утиче то што је преживели брачни друг настањен у Југославији у моменту смрти осигураника.

Члан 12

Примена југословенског законодавства

Норвешки држављани имају право на старосну, инвалидску и породичну пензију и додатна давања на основу југословенског законодавства, под истим условима као и југословенски држављани. Право на пензију је пуноважно без обзира што је ималац права настањен ван Југославије.

Уколико један норвешки или југословенски држављанин по југословенском законодавству не оствари довољан пензијски стаж само на основу година рада у Југославији, при одлучивању о праву на пензију узеће се у обзир периоди у којима је дотично лице било

осигурано као радник или у самосталној делатности по норвешком Закону о народном осигурању. Висину пензије чини онај део пензије израчунате на основу горњих одредаба који одговара односу између године стажа у Југославији и укупног броја година стажа у Југославији и Норвешкој.

Пензија која је призната на основу горњих одредаба не може се укинути или смањити само зато што је осигураник настањен у Норвешкој.

Старосна пензија се признаје и у случају када је дотично лице настањено у Норвешкој у моменту испуњења старосне границе.

На право на породичну пензију не утиче то што је преживели брачни друг настањен у Норвешкој у моменту смрти осигураника.

Глава 4

Додатак на децу

Члан 13

Држављани једне од земаља стичу у другој земљи право на додатак на децу за децу која су настањена у тој другој земљи, по истим прописима као и држављани те земље.

Глава 5

Давања у случају незапослености

Члан 14

Држављани једне земље стичу за време боравка у другој земљи право на давања у случају незапослености, по истим прописима као и држављани те земље.

Глава 6

Помоћ у случају смрти

Члан 15

Држављани једне земље имају у другој земљи право на помоћ у случају смрти по истим прописима као и држављани те земље. Таква помоћ се даје без обзира што се дотично лице у моменту смрти налазило ван земље у којој је осигурано.

Помоћ у случају смрти пружа се по законодавству сваке од земаља и у случају када осигураник оставља брачног друга или је имао родитељско право над децом иако су преживели у време смртног случаја настањени у другој земљи.

Уколико постоји право на помоћ из ст. 1 и 2 овог члана на основу истог смртног случаја по законодавствима обе земље, помоћ ће исплатити она земља у којој је умрло лице било осигурано у моменту смрти.

Део III

ЗАЈЕДНИЧКЕ, ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Глава 1

Заједничке одредбе

Члан 16

Надлежне власти обе земље, или органи које оне овласте, договорно ће донети неопходне одредбе за спровођење ове конвенције и одредити органе за везу у свакој од земаља ради лакшег спровођења Конвенције. Они ће обавештавати једни друге о свим значајнијим променама у својим законима и одредбама.

Члан 17

При спровођењу ове конвенције власти и органи у земљама уговорницама пружиће једни другима помоћ у истој мери као и при примени сопственог законодавства земље. Таква помоћ пружаће се без накнаде.

Власти и органи две земље могу да се дописују директно једни са другима и са заинтересованим лицем. Они могу, исто тако, ако је то неопходно, да се обрате властима у другој земљи преко дипломатских и конзуларних представништава те земље.

Дипломатски и конзуларни органи могу да се обрате директно властима и органима у другој земљи да би добили сва неопходна обавештења у вези са заштитом интереса својих грађана које могу да представљају без посебног пуномоћја.

Поднесци и дописи упућени надлежној власти или органу у једној од земаља у вези са спровођењем ове конвенције узеће се у поступак и решити иако су написани на званичном језику друге земље.

Међусобна преписка власти и лица може се обављати и на енглеском језику.

Члан 18

Право на ослобађање од печатних такси и других пристојби на документе и поднеске који ће се поднети властима и органима у једној од земаља, важи и за документа и поднеске који ће се поднети одговарајућим властима или органима у другој земљи у вези са спровођењем ове конвенције. За документа и поднеске који се морају приложити код примене ове конвенције, не захтева се званична овера или потврда аутентичности од стране дипломатске или конзуларне власти.

Члан 19

Захтеви, изјаве или жалбе које по законодавству једне земље треба у одређеном року да буду поднете властима у тој земљи, а које су поднете надлежној власти друге земље до истека рока, сматраће се поднетим у року и властима у првопоменутој земљи. Власти у другој земљи ће без задржавања проследити захтев, изјаву или жалбу надлежној власти првопоменуте земље.

Члан 20

Исплата, на основу ове конвенције, кориснику у другој земљи сматра се извршеном ако је плаћање извршено у валути земље која врши плаћање.

Уколико се спроведу валутне рестрикције у једној од земаља, обе стране уговорнице неодложно ће се договорити о мерама неопходним за осигурање преноса, из земље у земљу, износа који се исплаћује на основу ове конвенције.

Начин исплате пензије корисницима у другој земљи утврђује се договорно у смислу члана 16 ове конвенције.

Члан 21

Надлежне власти у обе земље уговорнице треба да путем преговора реше настале спорове око тумачења и примене ове конвенције.

Уколико се у року од три месеца кроз преговоре не постигне сагласност, спор ће се решавати арбитражно, путем арбитражног суда, чији ће се састав и дневни ред одредити уговором између двеју страна уговорница.

Арбитражна одлука треба да буде заснована на принципима и духу ове конвенције и она је коначна и обавезна.

Глава 2

Прелазне и завршне одредбе

Члан 22

Одредбе ове конвенције примењиваће се и на случајеве који дају право на давања, а до којих је дошло пре ступања на снагу ове конвенције. Конвенција не даје право на давања за време пре њеног ступања на снагу.

Код примене ове конвенције узимаће се у обзир време боравка, време осигурања и време плаћања доприноса пре ступања на снагу Конвенције.

Члан 23

Ова конвенција је закључена на неодређено време.

Свака од страна уговорница може да је откаже уз отказни рок од шест месеци.

Уколико Конвенција буде отказана, њене одредбе ће и даље важити за већ стечена права, без обзира на ограничења уведена одредбама законодавства у две земље о ограничењу права на примања због држављанства или боравка у другој земљи.

За права остварена на основу времена осигурања и боравка пре престанка важења Конвенције и даље ће се примењивати одредбе Конвенције и споразума који су уз њу закључени по одређеним правилима утврђеним посебним уговором.

Члан 24

Ова конвенција обавезно подлежи ратификацији и ратификациони инструменти треба да буду измењани што је могуће пре у Ослу.

Конвенција ступа на снагу првог дана другог месеца после месеца у коме су измењани ратификациони инструменти.

Ова Конвенција је сачињена у Београду 22. новембра 1974. године, у два примерка, на српскохрватском и норвешком језику, с тим што су оба текста једнаке важности.

Као потврду горњег, долепотписани, који имају одговарајућа пуномоћја својих влада, потписали су ову конвенцију.

За Владу

Социјалистичке Федеративне Републике

Југославије,

Тодор Вујошевић, с. р.

За Владу

Краљевине Норвешке,

Јохан Цапелен, с. р.

ПРОТОКОЛ

При потписивању Конвенције о социјалном осигурању, која је данас закључена између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Норвешке, долепотписани опуномоћеници сложили су се да овај протокол чини саставни део Конвенције.

Што се тиче Норвешке, додаје се да се сматра да је преживели брачни друг по правилу способан за стицање дохотка уколико дотично лице у тренутку смртног случаја није старије од 50 година и дуже време није било запослено, или је трајно неспособно, или мора да се брине о малој или неспособној деци.

Што се тиче Норвешке, додаје се да су југословенски држављани запослени на норвешким бродовима у међународној пловидби обухваћени норвешким законодавством о помоћи у случају незапослености само уколико је дотично лице стално настањено у Норвешкој, Данској, Финској, Исланду или Шведској. У том случају дотично лице има право на помоћ и ван Норвешке, по истим прописима као и сопствени држављани те земље.

Што се тиче Југославије, под законодавством о обавезном осигурању радника (члан 2 став 1 под б) Конвенције) подразумева се и обавезно осигурање других категорија лица која су по југословенским правним прописима изједначена са радницима.

У знак потврде горњег, долепотписани, који имају неопходна пуномоћја својих влада, потписали су овај протокол.

Сачињен у Београду 22. новембра 1974. године, у два примерка, на српскохрватском и на норвешком језику, с тим што су оба текста једнаке важности.

За Владу

Социјалистичке Федеративне Републике

Југославије,

Тодор Вујошевић, с. р.

За Владу

Краљевине Норвешке,

Јохан Цапелен, с. р.